

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Αρσενικό και παλιά δαντέλα»

Τον Τζόσεφ Κέσσελριγκ από το ΘΟΚ

Μετάφραση: Πέτρος Αρτέμης. Σκηνοθεσία: Γιάννης Ρήγας. Σκηνικά: Χάρης Καυκαρίδης. Κοστούμια: Ελενα Κατσούρη. Μουσική: Αγία Ιωαννίδης. Φωτισμοί: Γρηγόρης Παπαγεωργίου. Παίζουν: Αννίτα Σαντοριναίου, Ντίνος Λύρας, Πέτρος Μιχάλας, Χριστόφορος Χριστοφόρου, Λεάνδρος Παναγιωτίδης, Λένια Σορόκου, Δήμητρα Δημητριάδου, Σταύρος Λούρας, Κυριάκος Ευθυμίου, Θεόδωρος Μιχαηλίδης, Μιχάλης Μουστάκας, Γιώργος Μουαίμης, Χρύσανθος Χρυσάνθου, Βαρνάβας Κυριαζής.

Ε ΠΙΛΕΓΟΝΤΑΣ για αρχική φράση αυτού του σημειώματος μια απ' εκείνες τις σκόριπες που διατυπώθηκαν σχεδόν αυτόματα στο μυαλό μου σχετικά με την παραγωγή της Κύριας Σκηνης του ΘΟΚ διαπίστωσα πως όλες τους άρχιζαν μ' ένα «Περίττο να πω...». Και αυτό γιατί πολλά απ' αυτά που θα ήθελα ν' αναφέρω μου φάνηκαν εξόφθαλμα και εξ ου περιττά ν' αναφερθούν. Π.χ. χρειάζεται, αλήθεια, να πει κανείς ότι το να ανεβάζει ένας κρατικός θίασος την ίδια σεζόν την «Ποντικοπαγίδα» της Αγκαθα Κρίστι και το «Αρσενικό και παλιά δαντέλα» του Τζ. Κέσσελριγκ είναι πλεονασμός; Ακόμα και όταν η ρεπερτοριακή πολιτική του ΘΟΚ περιορίζεται στη φόρμουλα «Λίγο απ' όλα» ή «Από κάτι για κάθε γούστο», μετά από ένα σπουδαίο και ενδιαφέροντα «Φάουστ» και μια εμπορική ψυχαγωγική «Ποντικοπαγίδα», ο θίασος λογικό θα ήταν να στραφεί σε μια «τρίτη» κατεύθυνση (δε διευκρινίζω, επειδή η λογική δεν είναι δική μου), μια κατεύθυνση διαφοροποιημένη από τις δυο προηγούμενες. Και όμως το τρίτο έργο που επιλέγηκε σε πολλά σημεία είναι λειτουργικά όμοια με το δεύτερο. Και τα δύο ανήκουν στο είδος της μαύρης αστυνομικής κωμωδίας, είναι πολυπρόσωπα με αναγνώρισιμους τύπους - μάσκες, βασίζονται στις αναπάντεχες τροπές της υπόθεσης, και έχουν προίσορτια εμπορικής επιτυχίας στο εξωτερικό. Και τα δυο είχαν στόχο την επανάληψη αυτής της εμπορικής επιτυχίας στην κυπριακή σκηνή. Δε θα συζητήσουμε τώρα αν αυτός ο στόχος αρμόζει στο ΘΟΚ αλλά όχι και για δυο φορές συνέχεια.

Το άλλο εξίσου εξόφθαλμο είναι ότι το ζητούμενο στην παράσταση του «Αρσενικού» είναι το γέλιο του κοινού. Δεν πιστεύω να γνωρίζει κανείς άλλο λόγο, για τον οποίο αυτό το έργο συνεχίζει ν' ανεβάζεται. Αυτό, όμως, απαιτεί την υλοποίηση του κάθε επιμέρους κωμικού στόχου, στον κάθε ρόλο, στο κάθε μικροεπεισόδιο. Αλλά στην παράσταση του Γιάννη Ρήγα, η αλυσίδα του γέλιου σπάει συχνά και οι αδύναμοι της κρίκει είναι πολλοί. Αν ο κάθε αστυφύλακας, νοικάρης, ιερωμένος κ.λπ. δεν προκαλεί παροξυσμό γέλιου, στην αίσθουσα αρχίζει να πλανάται μια αμηχανία, μια αίσθηση αποτυχίας εξίσου δυσάρεστη για τους συντελεστές και τους θεατές. Οι μικροί ρόλοι της παράστασης δεν αποτέλεσαν πρόκληση για τους ηθοποιούς, δεν τους ώθησαν ν' αντιμετωπίσουν την παράσταση, αν όχι φιλόδοξα, τότε τουλάχιστον φιλότιμα.

Μερικοί ήταν παγερά αδιάφοροι προς το τελικό ομαδικό αποτέλεσμα, άλλοι σαν να μην είχαν σαφείς σκηνοθετικές προδιαγραφές, πολλοί σαφώς τις είχαν, αλλά δε μπορούσαν να ανταποκριθούν.

Αλλά και το υποκριτικό κέντρο της παράστασης δε νομίζω να λειτουργεί σύμφωνα με το πνεύμα του έργου του Κέσσελριγκ. Η λέξη-κλειδί του «Αρσενικού» είναι η αντίθεση (των αγγελικών μορφών και των σατανικών πράξεων, της ρουτινιάρικης συμπεριφοράς και των άκρως παράλογων καταστάσεων κ.λπ.). Αυτή την αντίθεση δεν περιέχουν οι μορφές των γαϊδάδων - δολοφόνων. Ο δυναμικός εαυτός της Αννίτας Σαντοριναίου, η ψηλή φιγούρα, η έντονη υποκριτική προσωπικότητά της, δε δημιουργούν την απαιτούμενη αντίθεση από τις μακάβριες πράξεις. Ίσως η Λένια Σορόκου είναι πιο κοντά στην ηρωίδα της. Δε θέλω να επινοώ θεατρολογικούς όρους, αλλά θα ονόμαζα το παίξιμο των πρωταγωνιστών της παράστασης «ανοιχτό», στραμμένο προς το κοινό με ύφος αγέρωχο και νικητήριο, πιστεύω, όμως, ότι το «κλειστό» παίξιμο θα ταίριαζε στην περίπτωση, με τους ηθοποιούς «κλειστούς» μέσα στους ρόλους τους, μέσα στις απίστευτες καταστάσεις του έργου, μέσα στην τρέλα τους (Τέντυ - Πέτρος Μιχάλας), τη βλακεία τους (Αστυφύλακας Ο' Χάρα - Γιώργος Μουαίμης), το περιττόμορφο μακιγιάζ τους (Τζόνθαν - Θεόδωρος Μιχαηλίδης). Την ιδέα αυτού του «κλειστού» χώρου, που πρέπει να ανοίξει για να δείξει τα κρυμμένα του μυστικά συνέλαβε ο σκηνογράφος Χάρης Καυκαρίδης. Πολύ σωστά κάνει μια εικαστική εισαγωγή δείχνοντας πρώτα το σπίτι των Μπρούστερς κλειστό και μετά ανοίγοντας το home εσωτερικό του. Η εισαγωγή της παράστασης είναι διπλή - ο συνθέτης Αγία Ιωαννίδης στην τρίτη (αν δεν κάνω λάθος) γόνιμη συνεργασία του με το ΘΟΚ αναπτύσσει στην οβερτούρα του ενδιαφέρον και... φοβισιάρικο μουσικό θέμα.

Ο Σταύρος Λούρας, ο Μάρτιμερ Μπρούστερ, ο νορμάλ στο σπίτι των τρελών, ο σχεδόν αφηγητής ήρωας του έργου, ο μόνος με τις φυσιολογικές αντιδράσεις, δικαιούται περισσότερη επαφή με το κοινό, ίσως όμως όχι τόσο πολύ, όσο επιδιώκει. Παραείναι ο εαυτός του, μας κάνει να γελάσουμε με τους γνωστούς και δοκιμασμένους δικούς του τρόπους και δημιουργεί μικρά σόλο που έχουν με το κείμενο μια σχέση... διακοσμητική και κάπως απέχουν από το χαρακτήρα που ενσαρκώνει. ●